

březen 2012
3. ročník
11. číslo

téma čísla

IDENTITA

Žít v jiném těle
Odvaha odlišovat se
Rozhovor: Rozálie Kohoutová

ČASOPIS PRO
MULTIKULTURNÍ MLÁDEŽ

**ROMANO
VOČOŘI**

Milý čtenáři,

sníh z hor pomalu ustupuje, ve městech se na ulicích objevuje nechutně vyhlížející břečka, potoky a říčky se plní, sem tam se ozve i nějaký ten nedočkavý ptáček. A tak se ozývá také jedenácté číslo Vod'ori, které právě přistálo ve tvé lavici – tentokrát je na téma Identita. Každý člověk vnímá sám sebe určitým způsobem, má svou vlastní identitu či obvyčejně identit více. To, jak sami sebe vidíme, se ale ne vždy shoduje s tím, jak nás vnímá (nebo chce vnímat) naše okolí. Jinakost nám může zejména ve školních letech způsobovat celou řadu problémů. Člověk, který se jakkoliv odlišuje, bývá často v očích ostatních divný, a může se tak snadno stát objektem posmívání nebo dokonce šikany. Je ale dobré si uvědomit, že právě naše odlišnost může být v budoucnu klíčem k úspěchu. Odlišné podiviny se snaží

v Poradně povzbudit i psychologka Dana Hajná, která nečekaně přidává také pár příkladů ze svého vlastního života.

Ne každý má to štěstí, že se jeho vlastní identita shoduje s tím, co mu nadělila Matka příroda. Svě tělo si nevybíráme. Performer Dan Stewart, přestože se od malička cítí jako muž, se narodil do ženského těla. Po dlouhých letech smířování se s touto skutečností se rozhodl k radikálnímu a nevratnému kroku – právě totiž podstupuje dlouhodobý proces přeměny pohlaví. O své pocity se s tebou podělí ve svém vlastním článku.

Úspěšná mladá filmařka Rozálie Kohoutová, pocházející z veřejně známé rodiny, v rubrice Interview otevřeně hovoří o tom, jakým způsobem její sebeuvědomění utváří její rodiče – známý undergroundový hudebník Daniel Kohout a spisovatelka Irena Obermannová. Ta nejčastěji píše o svém vlastním životě – a tedy i o životě svých dcer. Jaké je být jednou z hlavních postav románových bestsellerů? A jak se cítí dcera matky, jež se občas objevuje na stránkách bulvárních časopisů?

Tanvaldská redaktorka Hanka Klaciková se ti ve své povídce Osudový koktejl svěří s tragickým údělem, který potkal její kamařádku na nevině vyhlížející diskotéce. Dotýká se tím zdánlivě otřepaných poučení našich babiček a rodičů, abychom si na zábavách dávali pozor na nasypání drog do našich nápojů. Svou povídkou ze života tyto poučky staví do úplně jiného světla.

Rád bych také upozornil na komiks v podání Ladi Gažiové, jenž vypráví příběh ukrajinské dívky, která byla svého času svými spolužáky považována za podvínku a stála v centru jejich posměchu. Právě její odlišný a neotřelý vzhled jí ale v budoucnu značně pomohl v kariéře světově proslulé topmodelky. Co říct úplně závěrem? Svými kolegy jsem byl dostatečně poučen, abych se hlavně nepokoušel o další vtíp. Proto skončím nadčasovým mottem, které kdysi má třída přijala za své maturitní heslo: Kdyby něco, tak nic!

Lukáš Houdek

Obsah

- 1-2 EDITORIAL**
REDAKCE: Nakrátko!
- 3-4 COOLTOUR:** Žít v jiném těle
- 5-6 TÉMA:** Jsem i nejsem jiná
REDAKCE: Nádraží plné cizinců
- 7-8 PORADNA:**
Všichni jsme nějak divní
- 9-10 INTERVIEW:** Rozálie Kohoutová
- 11-12 REDAKCE:** Podnikavá modelka
BLEŠÁK
- 13-14 TÉMA:** Odvaha odlišovat se
Vím, kam patřím
- 15-16 REDAKCE:** Osudový koktejl
- 17-18 REDAKCE:**
Krvavá Mary – Nožem do břicha
ETNO: Usazené skupiny Romů
na našem území
- 19 KOMIX:** Історія відстаючих
вух / Příběh odstátých uší

Ročník: III
Číslo: 11/2012
Vydavatel:

ROME A, o. s.

Nad Primaskou 38, 100 00, Praha 10

Adresa redakce:

Romano vod'ori

ROME A, o. s.

Žitná 49/120 00, Praha 2

IČ: 26613573

Tel.: 257 329 667, 257 322 987

E-mail: romano.vodori@gmail.com

Internetové vydání: www.romanovodori.cz

Šéfredaktor: Lukáš Houdek

Editoři: Radka Steklá, Jitka Votavová

Tetka Zetka: Zdenka Kainarová

Hlavní redakce: ZŠ Chanov – David Vaňo, Markéta

Kršková, Sára Marková, Richard Karsa, Tibor Bili,

Roman Šváb, Michaela Pompová, Anna Siváková,

Jitka Vaňová, Anastázie Grunzová, Zdeněk Cina

Spolupracující redakce: Masarykova ZŠ (Tanvald),

ZŠ B. Němcové (Přerov), ZŠ (Kladruby u Stříbra),

ZŠ T. G. Masaryka (Zastávka u Brna), ZŠ V Sadech

(Havlíčkův Brod), ZŠ Národní (Prachatice),

ZŠ M. C. Sklodovské (Jáchymov), ZŠ Studánka

(Pardubice), ZŠ Bulharská (Ostrava)

Manažer projektu: Zdeněk Ryšavý

Koordinátor projektu: Jarmila Balážová

Jazykové korektury: Lenka Jandáková

Fotografie: Lukáš Houdek

Grafika: Leonardo, s. r. o. (www.leonardo.cz)

Tisk a distribuce časopisu: Admission

Komiks: Lada Gažiová

Překlad do ukrajinštiny: Alexej Sevruk

Cena časopisu: zdarma

Periodicita: dvouměsíčník

Registrováno u MK ČR: MK ČR E 19367

Časopis vychází v rámci projektu Vzájemnou spolupráci neromských a romských žáků k odstranění rasismu a xenofobie ve školách a ve společnosti, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

EVROPSKÁ UNIE

esf

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

romea

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

editorial

1 ROMANOVOD'ORI

Stáhní si Vod'ori do svého počítače.

Nakrátko!

Krátkovlasé dívky jsou v českých luzích a hájích druh ohrožený. Nejenže je při hospodářské krizi z ekonomického hlediska výhodnější mít neupravené dlouhé vlasy, býváme ale také obvykle zaměňovány s chlapci, čímž by mohlo při sčítání lidu vzniknout značné nedorozumění.

Sama sobě večerníčkem! Díky Ančo - už nějakou dobu přeměřšlim, čím rozbít nudu ve svém zpackaným životě! Zejtra pronesu „nakrátko - a ať to lítá“ a rozjedu ranní a večerní etudy před zrcadlem! Dost bylo víl Amálek a makových panenek! Mým vzorem jsou teď Rákosníček s Hurvínkem a Krtečkem!

Vaše Tetka

ZETKA

Rozhodnutí ostříhat se nakrátko bylo jedno z možná nejradiálnějších rozhodnutí, která jsem kdy v životě učinila. Už předem jsem věděla, že to asi nebude žádný med („Chci jít nakrátko.“ Spolužačka: „Jakože na ježka?“). Kadeřnických nůžek jsem se děsila od té doby, kdy mne ve čtyřech letech prarodiče nechali na dovolené ostříhat „na kluka“. Samotný okamžik, kdy jsem seděla na kadeřnickém křesle uprostřed podlahy pokryté mými vlasy, si v ničem nezadal se slavnou scénou z filmu Prázdniny v Římě, kde se Audrey Hepburn nechává radikálně ostříhat. Největší změnu ovšem zaznamenal můj šatník - k obrovské radosti mých sester jsem se zbavila většiny dlouhatánských hipisáckých sukní, velké části volných triček, několika mikin a kostkované košile, kterou jsem ponechala kanadským dřevorubcům, jimž po právu náleží. Zato jsem obnovila zašlou slávu mnoha sáčků a přestala litovat, že nemám propíchnuté uši. Krátké vlasy jsou úžasně. Večer si je umyjete, ráno vstanete, podíváte se na sebe do zrcadla a s konstatováním, že

vypadáte jako Racochejl a nemáte čas s tím něco udělat, pádíte na autobus. Pokud vám vlasy přerůstají, dojdete si do kadeřnictví a týden nosíte čepici, aby nebylo poznat, že máte účes navlas (toto příslovce používám záměrně) stejný jako vaše češtinářka. Zatímco ostatní dívky v tanečních řeší, kam si zajdou nechat udělat společenský účes, vy máte jasno - rozcuch, ulíznout nebo si dát na hlavu ručník a počkat, co z toho vyleze. Hlavně je nenamáčet na veřejnosti; pokud jste ještě pod vodou, nevypadáte jako malá mořská víla, ale jako punker; pokud vylezete a nezajedete si včas rukou do vlasů, vypadáte jako Krteček.

Na závěr by se hodila nějaká humorná historka spojená s krátkými vlasy. Bohužel žádnou nemám. (Tento odstavec věnován komediální skupině Monty Python.)

Anna Kolářová
Gymnázium Strakonice

Sleduj náš interaktivní web
www.romanovodori.cz

ROMANOVODORI

redakce

téma

ROMANO
VODORI

V JINÉM TĚLE ŽÍT

Jsem muž, ale narodil jsem se do dívčího těla. A jako s holkou se mnou v dětství jednali doma i ve škole. Když jsem byl malý, moc jsem o tom všem nepřemýšlel, jen jsem stále cítil, že něco není v pořádku.

Rád jsem si hrál s chlapci, ale ti mě mezi sebe někdy nechtěli brát, s holka-
ma jsem se zase nudil, a tak jsem býval
jako dítě často sám. Vytvářel jsem si
svůj svět, ve kterém jsem byl poměrně
spokojený.

V období puberty jsem začal mít se
svým tělem stále větší problémy,
protože se ze mě stávala žena a já
jsem z toho byl nešťastný, i když jsem
stále neuměl pojmenovat proč. Začal
jsem se sebepoškozovat a všelijak si
ubližovat, což mi přinášelo chvilkovou
úlevu. Střední školu jsem však úspěšně
dokončil a našel si první práci v hu-
debním časopise jako novinář. To můj
život obohatilo o hudbu, nové přátele,
koncerty. V té době jsem začal i dost
pít, částečně proto, abych utlumil to,
co jsem v sobě cítil stále silněji. Potom
jsem se rozhodl cestovat, abych se na-
učil cizí jazyky a snad abych utekl sám
před sebou. Asi po šesti letech jsem se
vrátil do Prahy. Mezitím jsem se stihl
vdát i rozvést.

Po návratu jsem si ujasnil, že mě
přitahují ženy a myslel jsem si nejprve,

Jak jednoduché je všechno změnit a být
sám sebou, být mužem? Déle než půl
roku jsem denně otevíral své nitro. Zkou-
šel si představit zbytek života tak, jak
jsem ho doposud žil, a pak tak, jak bych
chtěl opravdu žít. A pak jsem se rozhodl.
Už to nešlo vydržet. Chtěl jsem žít tak,
jak to cítím. Přijal jsem fakt, že jsem
transsexuál. Moc se mi tím ulevilo, i když
další cesta nebyla a není jednoduchá.
Nejprve jsem tu novinu oznámil svým
blízkým a začal jsem docházet k sexu-
ologovi. Reakce okolí byly různé, nejhůř
ale mé rozhodnutí nesla rodina. Máma
se mě zřekla, otec se za mě styděl
a moje dvě sestry to ignorovaly. Netlačil
jsem na ně a věřil jsem, že jim jednou
dokážu, že jen tak jsem šťastný. Začal
jsem brát mužský hormon testosteron.
Cítil jsem se potom silnější a jako v eu-
forii. Způsobuje mimo jiné lepší růst
svalů, tuky se po těle jinak přemísťují,
začínají růst chlupy a vousy a mění se
hlas. Veškeré změny jsou nevratné,
takže pokud se hormony vysadí, nic
se v těle nevrátí zpátky tak, jak bylo
předtím. Brzy jsem začal mutovat a šel

ale vyrovnaný, nic mě nerozhodí a hlav-
ně jsem šťastný. Už déle než rok mám
přítelkyni, která mě jako muže bere,
přestože nemám penis a vlastně jsem
stále úředně žena.

To je ostatně dost paradoxní. Pokud
chci, abych byl v této zemi úředně brán
jako muž, musel bych jít na operaci,
při které by mi vzali veškeré ženské
vnitřní orgány. K operaci mám povolení
od speciální komise, ale moc se mi na
ni nechce, snad se i bojím. Určitě mi
ale přijde zbytečná. Proto vymýšlím
s kamarádem, který je na tom stejně
jako já, jinou cestu, jak na to.

I přesto mě dnes moje rodina bere jako
syna, bráchu, bratrance... a já jsem za
to moc rád. Cítím se už ve své roli silný.
Také jsem si ale musel nějakou dobu
zvykat na nový rod při mluvení a psa-
ní, učit se, jak vlastně mluvit s kluky
a nemyslet stále na to, že třeba poznají,
že se liším.

Vždycky ale asi jiný budu, protože přes
všechny operace nikdy jako opravdový
biologický muž nebudu – tělesně ani
duševně. Občas mívám strach ze straš-

Dan ještě před započatím přeměny v květnu 2010
(foto: Josef Rabara)

Dan po odoperování prsů v říjnu 2010
(foto: Josef Rabara)

Dan v létě 2011
(foto: Veronika Nastupilová)

že jsem lesba. Stále to ale nebylo ono.
Žil jsem jaksi napůl, nebyl jsem vyrov-
naný, spokojený a šťastný..., a tak jsem
zůstal sám. Jednou jsem viděl na You
Tube video od Julise Kaisera s názvem
Italian Gigolo. Dostalo mě. Pouštěl jsem
si ho stále dokola a sledoval tu přemě-
nu z ženy na muže, která se ve videu
odehraje. Cítil jsem, že se ve mně něco
silného probouzí a že toužím přesně po
té přeměně, která je na záběrech. Jenže
video je video, a realita je jiná.

Video ve mně ale nastartovalo pomalé
otevírání tajné krabičky, kterou jsem
v sobě zastrčil hodně hluboko a která mě
celý život tlačila. Nebylo to vůbec příjem-
né. Přes třicet let jsem žil v ženském těle
a společnost mě viděla jako ženu.

na operaci, při níž mi plastický chirurg
odstranil prsa. Byl to docela těžký
zárok a skoro čtvrt roku se tělo hojilo.
Byl jsem ale šťastný, protože jsem se
zbavil toho, co jsem nikdy necítil, že ke
mně patří. Byl jsem na vrcholu blaha,
začínal jsem být sám sebou.
Současně se změnou tělesnou jsem
měl i potřebu změnit životní styl.
Rozhodl jsem se, že se vyučím umělec-
kým truhlářem. Letos v červnu končím
školu a už nyní pracuji jako truhlář.
Moc mě to baví. Díky hormonům už
vypadám jako muž, rostou mi dokonce
vousy, i když jich stále není tolik, kolik
bych si přál. Mám hluboký hlas a jsem
minimálně o deset kilo těžší – váhový
nárůst ale dělají svaly, nikoli tuk. Jsem

né izolace, z toho, že nikam nepatřím.
Někdy je mi líto, že jsem se rovnou
nenarodil jako kluk – většinou to ale
hned přejde. Stačí, abych si uvědomil,
jak moc jsem rád tím, kým jsem. Svého
rozhodnutí nelituji, ani bych neměnil
svůj život za jiný. A to je to nejdůle-
žitější pro nás pro všechny – žít
svůj život tak, jak cítíme,
že jej žít chceme.
I když to třeba není
jednoduché a chce
to odvahy. Jen tak
totiž můžeme být
v životě opravdu
šťastní.

Dan Stewart
transsexuální performer

Často končím u mísy brambůrků

Nemyslím si, že jsem zrovna nejhezčí. Na tom ale snad tak nezáleží, ne? Spíš jde o to, co mám ve své duši. Mamka

mi vždy říkala, že nezáleží na tom, co má člověk na sobě, ale co má v sobě. A tak jsem si s takovým problémem nikdy hlavu nedělala. Na druhou stranu zase umím dobře hrát na kytaru, za což jsem vděčná právě své mamce, která mě k tomu jako malou doslova dokopala. (-; Taky bych chtěla zhubnout... Dávám si to každý Nový rok jako předsevzetí, ale všichni moc dobře víme, jak to s jejich plněním doopravdy je. Vždy do nich vkládáme naději, že si ani chlebiček

nadáme, ale nakonec to skončí u snědené mísy brambůrků. Tak tohle přání se mi moc nedaří.

Jsem také docela ochotná, ráda pomáhám lidem v nesnázích. Lidi mě mají za smíška, který pobaví za všech okolností.

Nakonec bych ještě ráda poděkovala svým přátelům, kteří při mně stojí v sebevětví kravině, co mě napadne. Jsem jim za to vděčná. Díky nim je můj život tak nádherný!

Karolína Koubová
ZŠ Národní, Prachatice

Když značky plodí závist

Identita je vlastně divné slovo, pro každého asi znamená něco jiného. Myslím, že jsem s tou svou měl docela velký problém. Když jsem se přistěhoval z vesnice do Prachatic, nedařilo se mi zapadnout. Nebyl jsem „buran“. Chodil jsem ve značkovém oblečení a měl jsem, myslím, i docela vkus.

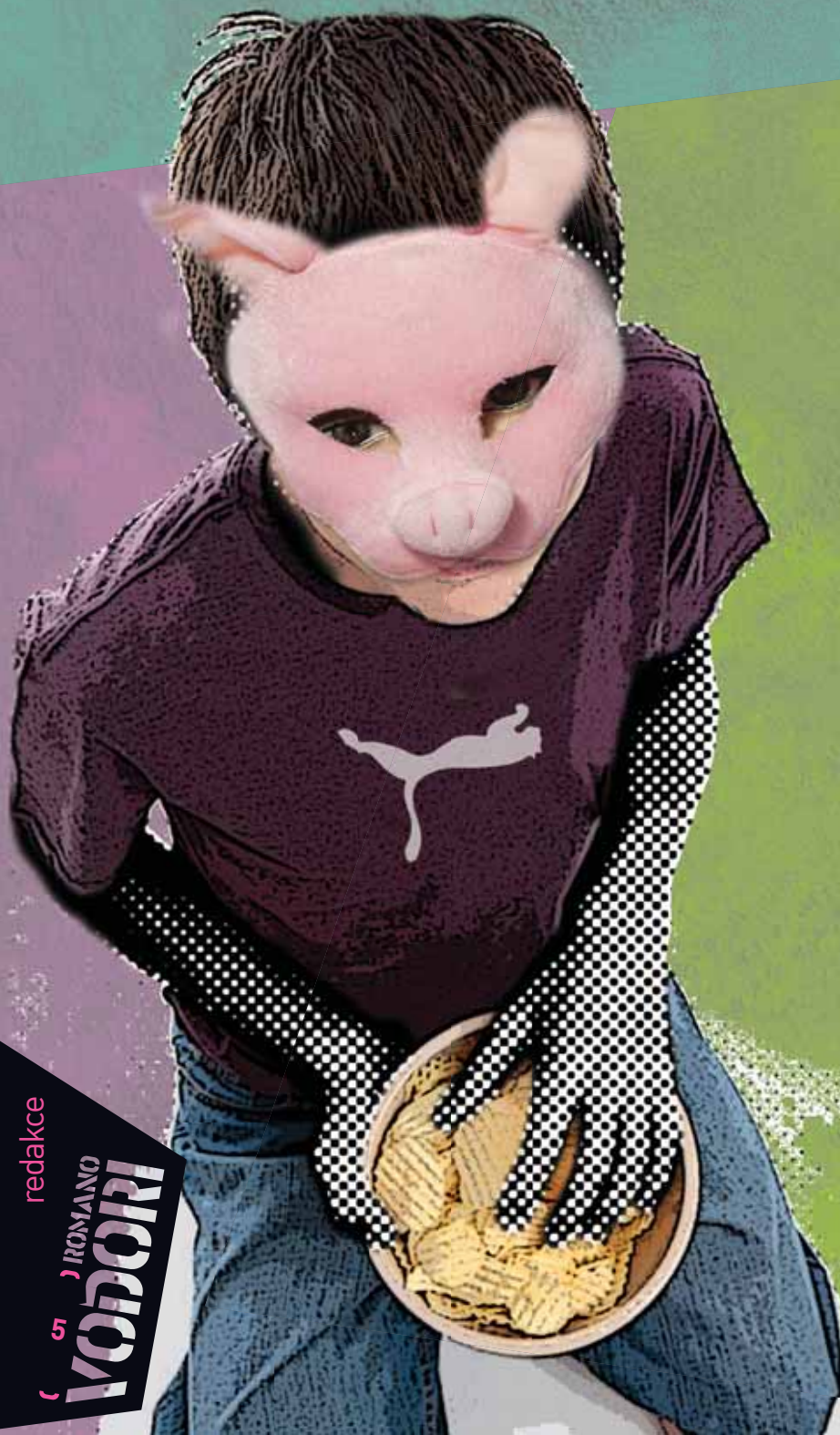
Začalo to v první třídě, když jsem byl okolím vedený za „buzeranta“. Nevím, proč mě tak nazývali, tehdy mě to nezajímalo, nevěděl jsem, co to slovo znamená. Ale můžu říci, že v první třídě to bylo o hodně lepší, než teď.

Rozjelo se to v šesté třídě. Víte, já myslím, že to je spíše závistí. Prostě se oblékám moderně. Ti, kteří se mi posmívají, nosí věci z tržnice. Mně je vážně jedno, jak se člověk obléká, ale jim nejspíše ne. Od rodičů dostávám hodně drahých dáreků, mám moderní účes. Oni často vypadají, jako by si dali na hlavu hrnec a ten obrys si nechali ostříhat.

Nechápu, co jsem jim udělal, ale nepotřebuji je. Stačí mi lidi, o které se mohu opřít, ti, kteří mi vždy pomohou, a ti, kteří se ke mně nechovají jako ostatní. Mohu se v nich určitě mýlit, ale zatím mám ty lidi moc rád. Každý den se za nimi do školy těším. Nepotřebuji poslouchat názor těch ostatních. Zajímá mě, co si myslí mí přátelé, a ne, co si myslí ti ostatní.

Chci vám říct, že pokud máte podobný problém, nemusíte být jako ostatní. Zůstaňte tím, kým jste.

David Nachlinger
ZŠ Národní, Prachatice

redakce

5) ROMANO
VODORI

Nádraží plné cizinců

Stojím na meziregionální autobusové stanici a obklopuje mě spousta lidí, ať už sdílících se mnou cestu, či nikoliv. Den se chýlí ke konci, jarní teplý vítr se prohání mezi vlasy. Nikdo se netřese zimou ani nepotí úmorným teplem. Panuje nicméně tíživé ticho, které uzemňuje jakýkoliv přátelský rozhovor, ba dokonce i kontakt s osobou bližní.

Upínám zrak na nádhernou slečnu drobného vzrůstu, jež se opírá o masivní ocelový sloup podpírající přístřeší nádraží. Její půvabnou tvář namaloval Bůh růžovým akrylem, jelikož se její líce při každé příležitosti již od přírody zbarvují odstíny rudé. Světlé kadeře jí splývají s rameny a jasně svítí, jak se od nich odráží oranžová záře slunce. Pod krátkým malým nosíkem se rýsují dva proužky úzkých rtů, které se k sobě přísně tisknou. Skrývají dvě řady alabastrově běloučných zubů. Vše je nicméně v porovnání s jejíma očima jakoby zahaleno do temnoty a zůstává upozaděno. Jako by měsíc spaloval modravý žár, který by tak oslnil jezero v májové půlnoci. Tak vášnivě hleděla. Promluví na ni tím nejvřelejším úsměvem a nejsměleším pohledem, který jsem až do té chvíle nikdy nepoužil. Lehkost, se kterou se ke mně otočila, vykompenzovala úsečným úsměvem, který člověk projeví nad nepochopeným vtípem či nezdařeným komplimentem. V jejích, jindy planoucích, očích nyní vládla arktická zima, brzké oteplení v nedohlednu. Kdybych ji neznal, chápal bych to jako odmítnutí... Že by mě nepoznala? Hloupost. Ne. Nechtěla prolomit neoblomné ticho, které všechny svazovalo. To ticho bylo dáno jakousi omítkou halící všechny přítomné do tvrdých masek, jež jim nedovolovaly projevit sebe sama. Jen s ní dokázali stroze stát a vypadat pouze tak, jak jim maska dovolovala.

Život jako jeviště

Každý, bez výjimky, když ráno vstane z postele, žije si svým životem, projevuje své názory, užívá si a ukazuje uzavřenému světu okolo něj, kým se stal. Když si čistí zuby, když se sprchuje, když si nazouvá boty, projevuje své emoce a stojí si za svými názory. Ty však často ukazují maximálně pohovce, kartáčku či židli.

Jen co však vyjde za hranice bytu nebo domu, obalí se slupkou, která vše tlumí, která prý slouží k tomu, aby se lidé chovali „normálně“. Chrání, když se v ulici protestuje proti bezpráví, chrání, když se chce cizinec zeptat na cestu, chrání, když se hoch chce sblížit se skupinkou dívek, chrání, když banda provokatérů bije na ulici bezbranného chlapce a kolemjdoucí jen přihlížejí a raději odvrací oči. Řekněte mi, mají se tak lidé opravdu chovat? Někdy se opravdu projevujeme jako uzavřené soukromé pozemky obehnané dva metry vysokým plotem korunovaným ostnatým drátem s vysokým napětím. Opravdu toho musíme toliko skrývat?

A tak si jen tak stojím uprostřed stanice a usmívám se na celé okolí. Nejedná se o výraz spokojenosti, ale o výsměch nám všem, kteří před ostatními hrajeme komedii. Přetvářujeme se takovým způsobem, který vyškrabává oči z důlků a nutí k zacpání uší. Lidé potlačují svou pravou identitu. Nevyjadřují se. Pokoušejí se neustále dělat na někoho dojem. Nechovají se úměrně své osobnosti. To představuje ničivější zbraň než veškerý jaderný arzenál Spojených států amerických a Ruska dohromady a to je už na pováženu.

Michal Klacik
SPŠ Jičín

Jsem i nejsem jiná

Jsem normální holka, která je v pubertě a v 9. třídě. Myslím, že jsem docela inteligentní a spolehlivá. Někdo mi říká, že jsem i sympatická, a někdo, že jsem fakt super. Já si myslím, že nejsem tak špatná a že jsem navíc trochu odlišná od jiných holek.

S kamarádkami máme stejné záliby, rády se malujeme, líbí se nám stejní kluci a máme rády stejný styl oblékání, seriálů atd. Nemáme ale úplně všechno stejné. Já třeba ráda poslouchám i jiný styl písniček, který se jim zase nelíbí, mám ráda i jiné styly v oblékání, o kterých ony nevědí. Ale to je asi tak vše! (-;

Myslím, že budu mít dobrý život. Pokud se dokážu vyučit zdravotní sestrou, budu se mít dobře. Navíc když budu mít dobrého manžela. Co bude dál? Snad jen to nejlepší...

Jitka Vaňová
ZŠ Chanov

KOBOLY
OVAKOVI
6

téma

Máš problém s láskou, ve škole, s kamarádem, s rodinou, se světem, nebo sám se sebou? Nerozumíš si s rodiči, podrazila tě kamarádka, nevíš, jak vyznat lásku, jak se líbat, neberou tě do party, učitel si na tebe zasedl, váháš, co dělat po škole? Využij naši bezplatné anonymní psychologické poradny! Napiš svůj dotaz do připraveného formuláře na webu

www.romanovodori.cz

a naše psycholožka ti obratem odpoví.

Radit s problémy ti bude Dana Hajná. Dana Hajná je klinická psycholožka se zkušeností práce v krizovém centru pro dospělé. Nyní má psychologickou praxi v Praze.

PSYCHOLOGICKÁ PORADNA

Všichni jsme svým způsobem podivní, každý trochu jinak. I když v dětství a dospívání obvykle „divnost“ způsobuje starosti, měl by si ji každý člověk hýčkat.

Všichni jsme nějak divní

Už na prvním stupni základní školy se děti začínají srovnávat – je důležité, co si kdo obléká, jak rychle čte a počítá, jak rychle běhá, jak daleko skáče. Postupně také jakou hudbu poslouchá, jakou práci dělají rodiče, jaké dostává kapesné atd.

Ten, kdo se na základní škole nějak odlišuje, to mívá těžké a může se stát i obětí šikany. Děti se posmívají tomu, kdo má nadváhu, rezavé vlasy, snědou kůži nebo je příliš plachý – zkrátka každá odlišnost se velmi snadno může stát terčem posměchu.

Nevím, jak dnes žijí tito spolužáci a kamarádi, protože jsem je od ukončení základní školy neviděla. Ale klidně je možné, že z první se stala skvělá máma, z druhého obchodní zástupce a z třetí hudební producentka. Docela často se totiž stává, že z podivínských dětských outsiderů vyrostou úspěšní dospělí.

Dokonce se zdá, že existuje souvislost mezi vysokým intelektem a společenskými neúspěchy na střední škole. Chytré děti totiž velmi často nechtějí být populární. Popularita bývá spíše doménou průměrných dětí. Samozřejmě že každý chce být oblíbený, ale u těchto dětí oblíbenost není nadřazena jejich vlastním zájmům. Nestačí jim jenom se dobře učit, ale chtějí také navrhovat nové vynálezy, psát básně, programovat nové hry. Outsideri jsou nepopulární hlavně z toho důvodu, že se zajímají také o spoustu jiných věcí než o to, kolik spolužáků je má rádo či vyhledává jejich společnost.

Každý člověk je svým způsobem přesvědčen, že není jako ti druzí. Že je jiný, výjimečný, svým způsobem možná i trochu divný. Výjimečnost a „divnost“ jsou totiž dvě strany téže mince. Není nutné vystavovat vždy svoji odlišnost na odív, ale je dobré jí věnovat péči, protože nás činí jedinečnými a originálními bytostmi.

Mne samotnou naopak vždycky „ti divní“ zajímali. Kamarádila jsem se s romskou holčičkou, která měla 6 sourozenců (já měla doma jen jednoho). Také jsem se přátelila s klukem, který měl výrazný předkus a styděl se mluvit – když ale promluvil, byla s ním veliká legrace, měl totiž jedinečný smysl pro humor. Také si vzpomínám na kamarádku, která chodila stále ve stejných šílených manžestrácích a myslím, že to, že chtěla být klukem, brala opravdu vážně. Nevím, jak dopadla v dospělosti, nicméně si vzpomínám, že měla nádherný hlas a zpívala krásné ruské písně, které jsem od té doby už neslyšela.

Vaše problémy a dotazy

Mám menší problém ve škole s kamarády. Je to takový divný problém, pomalu ani nevím, kam ho zařadit. Všichni o mně říkají, že jsem namyšlená, že ze sebe dělám, co nikdy nebudu, že dělám přes Facebook frajerku a nikdy bych to neřekla do očí. Já si ale myslím opak. Všichni mi furt hází klacky pod nohy, hrajou si na velké kamarády a potom se mi posmívají, pořád mě sráží dolů, už pomalu probřečím každou noc. Bolí to a já už nevím, co mám dělat. Zkoušela jsem všechno, ale nic mi nepomohlo. Má to už dokonce vliv i na moje známky ve škole – a ty už mám takhle špatné. Poradte mi prosím! Už si opravdu nevím rady.

Pavla, 12 let

Facebook bohužel dokáže pořádně zamíchat mezilidské vztahy a často kvůli informacím takto sděleným dochází k nedorozuměním. V tuhle chvíli bych Ti doporučila omezit komunikaci na Facebooku a komunikovat s kamarády jen při běžném kontaktu. Vyber si teď kamarádku, na které Ti nejvíce záleží, a té řekni, jak se cítíš a že Tě mrzí, když Tě ostatní vnímají jinak. Zkus ukázat své opravdové já a věř, že budeš hned oblíbenější. Osvědčeným způsobem, jak mít kamarády, je také nezaměřovat se jen na sebe, ale zajímat se o druhé – takže nemluvit jen o sobě, ale také poslouchat, co zajímá Tvé kamarády.

Dobré poledne! Dnešní slavnostní den měl být zlomovým okamžikem mého života. Již tři roky jsem platonicky zamilován do jedné dívky, je to Romka. Náš přátelský vztah se začal měnit na sklonku letošního roku. Cítil

jsem, že jí nejsem lhostejný... Každý den jsme si volali, psali. Víkendové večery trávil do pozdní noci na ICQ. Cítil jsem se šťastný, jak nikdy ve svém smutném životě. O přestávkách jsem ji navštěvoval, zdálo se, že je ráda. I její přátelé mě měli rádi. Dokonce jsme se domluvili na společné oslavě Silvestra. Poprvé v životě mi vše vycházelo, jak jsem chtěl. Na Štědrý den jsem jí napsal o svých citech. Najednou začala být chladná a nepřístupná. Na volání neodpovídala, na SMS odpovídala jednoslovně. Když jsem přišel na ICQ, vmlouvala se, že dělá něco do školy. Těšil jsem se na dnešní poslední den roku, na to, jak se uvidíme a konečně si to vysvětlíme. Ale plán se změnil, Naděžda mi napsala, že je nachlazená a společný Silvestr nevyjde. Lhala mi! S jednou přítelkyní tráví dnešní den na našem náměstí, kde je každoroční party na oslavu konce roku. Nevím, co dělat, myslel jsem, že se milujeme, ale tak tomu zřejmě není. Děkuji za Váš erudovaný názor a snad i radu, co dělat se svým životem.

Radomil, 18 let

Myslím, že v tuto chvíli je Tvá jediná možnost to, aby jsi na Naděždu nenaláhal. Pravděpodobně s Tebou chtěla pouze kamarádský vztah a zalekla se toho, že Ty k ní cítíš více. Pokud budeš vyjadřovat svůj zájem i nadále, tak se Ti bude vyhybat. Záleží nyní na Tobě, zda chceš, abyste měli společně alespoň kamarádský vztah jako doposud, nebo je to pro Tebe příliš zraňující a také se s ní nebuděš chtít vidat.

Měla bych takový dotaz. Nevím to jistě, ale mám tušení, že bych mohla být těhotná.

Chtěla bych se zeptat, jak je to s potratem. Musím tam jít opravdu s doprovodem rodiče, nebo stačí, když půjdu s přítelem, kterému je více než 18? A uspí vás u toho potratu, nebo to všechno cítím? Za jak dlouho takový potrat může být hotový a musím v té nemocnici třeba ještě pak dva dny ležet? Děkuju moc za odpověď!

Miša, 16 let

To, jestli jsi opravdu těhotná, si ověř zakoupením těhotenského testu v lékárně. Pokud bude test pozitivní (zobrazí se Ti 2 čárky), zajdi ke gynekologovi, který Ti vysvětlí další postup. Umělé přerušování těhotenství je možné do 12 týdnů těhotenství. Zákon rozlišuje provedení umělého přerušování těhotenství u nezletilých dívek do šestnácti let a u dívek ve věku šestnáct až osmnáct let. Nezletilým dívkám, které ještě nedovršily šestnáct let, je možné provést interrupci pouze s jejich souhlasem a se souhlasem jejich zákonného zástupce. U nezletilých dívek ve věku od šestnácti do osmnácti let se těhotenství přerušuje na základě jejich žádosti. Není tedy třeba souhlasu zákonného zástupce. Ten ale musí být následně o provedení interrupci informován zdravotnickým zařízením formou dopisu. Na samotný zákrok můžeš jít s přítelem, rodiče budou informováni o provedení zákroku později dopisem. Miniinterrupce se provádí v celkové anestezii, jedná se o ambulantní zákrok a ještě ten den půjdeš domů. Zákrok je placený a stojí v každé nemocnici jinak, také v závislosti na délce těhotenství. Ceny jsou běžně od 2.000 do 3.000 Kč.

V historii lidstva se proslavili...

například tyto osobnosti, svého času považované okolím za podivíny:

Vincent van Gogh

Jeden z nejslavnějších malířů všech dob trpěl depresemi, schizofrenií, bipolární afektivní poruchou a epilepsií. V roce 1888 si při návštěvě nevěstince v záchvatu paniky uřízl břitvou kus ušního boltce. O několik měsíců později se zastřelil.

Winston Churchill

Britský premiér, který za svoje paměti dostal Nobelovu cenu za literaturu, bojoval nejen s Hitlerem, ale i s vážnou depresí.

Christian Andersen

Dánský spisovatel žil v chudobě a neměl lehký

život. Nikdy se neoženil a neměl děti, protože byl homosexuál. Přál si být slavný, což se mu podařilo díky jeho tvorbě pro děti.

John Forbes Nash

Nositel Nobelovy ceny za ekonomii a jeden z nejinspirativnějších vědců 20. století se po celý život potýká s paranooidní schizofrenií. Jeho osud byl velmi nepřesně vykreslen ve filmu Čistá duše.

Leonardo da Vinci

Geniální malíř, který se proslavil hlavně obrazem Mona Lisa. Byl homosexuál.

Satoshi Tajiri

Návrhář počítačových her a tvůrce Pokémonů ztěžuje život porucha zvaná Aspergerův syndrom, neboli mírná forma autismu.

Phr. Dana Hajná

Úspěšná mladá dokumentaristka Rozálie Kohoutová (1985) je dcerou hudebníka Daniela Kohouta a známé české spisovatelky a scenáristky Ireny Obermannové. Za svou krátkou filmovou kariéru již získala řadu prestižních ocenění. Jak se do její identity promítl rozvod rodičů? A ovlivňují její život autobiografické knihy matky Ireny?

Pocházíte z umělecky založené rodiny – otec hudebník, matka spisovatelka-scenáristka, sestra je herečka. Ovlivnila vás rodina ve výběru profese?

Určitě. Protože každého přirozeně rodinné prostředí ovlivňuje. Ke své současné profesi jsem si ale vlastně hledala cestu sama. V období puberty jsem rodiče odmítala, až když jsem se pak na FAMU dostala a začala jsem dělat filmy, znovu jsem uvítala, že je můžu řešit s mojí mámou. Je scenáristka a v uměleckém světě, i televizním nebo filmovém prostředí, se pohybuje. Vlastně je to výhoda.

Plánovala jste od dětství, že chcete studovat FAMU, školu, kterou vystudovala i vaše matka?

Vůbec jsem si to v dětství neplánovala. Když jsem maturovala, podávala jsem si přihlášku na FAMU,

Rozálie Kohoutová:
Když jsi **v pubertě,**
rozvod
s tvou **identitou** zamává

interview

ROMANOVÉ
KOHOUTOVÉ

žurnalistiku, politologii a romistiku. A vzali mě jenom na romistiku. (smích) **Jaké bylo vaše dětství? Na co si jako první vzpomenete?**

Jsem ročník osmdesát pět a mám pocit, že náš rodinný život byl, tehdy ještě za komunismu, vlastně takový idylický. Táta pracoval jako noční hlídač, hrál v undergroundové kapele, a máma se mnou byla doma, protože mateřské byly v té době poměrně dlouhé. Takže z tohoto období mám takové idylické zážitky. Hodně vizuálních vzpomínek mám z naší chalupy v Kytlicích v Sudetech, o kterých teď točím film.

Měli na vás rodiče vzhledem ke své práci vůbec čas?

Právě že měli. Na ségru už tak ne – Berenika je o šest let mladší. Ale na mě právě tím, že byl ještě komunismus a nikdo tehdy nic moc nedělal, čas měli. **Rodiče se ale později rozvedli a vy jste tak vyrůstala bez otce. Jaké s ním dnes máte vztahy?**

Ted' už dobré. Rozvod je ale samozřejmě pro každé dítě těžký. K tomu všemu jsou oba moji rodiče velmi impulzivní lidi. Z toho všeho potom plynuly problémy nebo neshody, které jsem tehdy třeba s tátou měla. Já jsem je ale vlastně měla i s mámou a s celým světem. Když rozvod přijde ještě v takovém věku – mně tehdy bylo deset, člověk se s tím podle mě vyrovnává hodně dlouho.

Jaké bylo vyrůstat v domácnosti, kde byly samé ženské?

My si děláme legraci z toho, že já s mámou řveme, jsme palčaté a rády se hádáme. Moje ségra Berenika je naopak taková jemná a od povahy mírná. Tím, že jsme si vždycky doma při večeři s mámou skákaly do řeči, do toho babička, která je podobné natury jako my, tak tam sestra hrozně dlouho jenom seděla a nic moc neříkala. A když jí bylo sedmnáct nebo osmnáct, uvědomila si, že musí taky začít hrozně řvát, aby mohla něco říct. (smích)

Jaká jste byla ve škole?

V šesté třídě jsem přešla na osmiletý gympl, protože jsem na základce měla problémy s učitelkami. Přešla jsem na takový experimentální gympl (pozn. red. Osmileté gymnázium Buďánka). Ten byl založený na jiném přístupu ke vzdělání. Měli jsme tam hodně svobody. Každý jsme si například mohli sestavit individuální studijní plán z volitelných předmětů. Tehdy mě docela šla matematika, hrála jsem šachy, ale potom

s pubertou jsem se přeorientovala na humanitní předměty.

První knihu vaše matka vydala v době, kdy vám bylo přibližně deset let, a stala se poměrně známou osobou. Projevilo se to na vašem životě?

Určitě. Protože ona v těch knížkách píše o nás. Takže jsem to nějakým způsobem řešit musela. Mně se její knížky, až na výjimky, líbí. Fakt, že žijeme jako literární postavy, jsem si poprvé uvědomila, když jsem četla Deník šílené manželky. V něm máma píše o naší rodině po rozvodu.

Řekla jste tehdy matce, že vám to vadí?

Ne. Protože nemůžu říct, že by mi to vadilo. Myslím si, že každý má právo psát o tom, co vidí, co je kolem něj. A máma v tu dobu nejvíc řešila právě rodinu a postavení ženy po rozvodu. Takže mě nikdy nenapadlo, že bych jí mohla upírat právo o tom psát. Naopak, autentičnost mě v literatuře zajímá. Máma často popisuje svoje pocity v situacích, které se opravdu staly. A samozřejmě, že si pak říkáte: „Á, tak ona tohle přebrala takhle, ale já jsem to přitom viděla jinak.“ Snažím se ale vždycky knihu vnímat jako odosobněný celek, její poselství. To, že je inspirovaná mimo jiné i mou osobou, moc neřeším.

Jaká jste byla jako puberták? Vaše sestra se v jednom rozhovoru svědila, že pro ni vaše bouřlivá puberta byla odstrašujícím příkladem.

Tady se myslím vracíme k těm večerím u našeho jídelního stolu (smích). Nevím, no. Každému to přichází v jiném životním období. Na naši babičku to třeba dolehlo až v důchodu. Já jsem zase byla klidné dítě, když jsem byla malá. A Berenika naopak byla úplně blázen. U mě se to projevilo právě v pubertě. Bylo to pro mě ale hodně důležité období, protože jsem hledala sama sebe. Určitě se v tom ale projevoval i rozvod rodičů. To s tou tvou identitou prostě zamává. A myslím si, že řada lidí se hledá až třeba ve dvaceti nebo v důchodu. I moje máma se po tom, když se to po rozvodu uklidnilo, nějakým způsobem hledala. A to jí bylo skoro čtyřicet.

Rozumíte tomu, proč vaše matka píše knihy o sobě a svém soukromí?

Jo, jo. Já mám někdy dokonce pocit, že způsob, jakým já točím filmy, je podobný tomu, jak máma píše knížky. V ich-formě. Autobiografie mě formálně zajímá.

Máte za sebou řadu úspěchů. Kterých si nejvíce vážíte?

Ty jo, to je těžká otázka! Úspěch je něco hrozně abstraktního. Hotový film je konkrétní, je v něm uloženo hodně energie – všech, co se podíleli na jeho vzniku. A když se povede, funguje pak jako energie dál i s diváky. Já si asi nejvíc vážím těch hotových filmů, těch povedených. (smích)

Je nějaké ocenění, kterého si vážíte nejvíce?

Peny jsou určitě příjemné, člověk z nich má radost. Neměl by je ale brát jako nějakou hodnotu. To ocenění stejně tak může na festivalu dostat kdokoliv jiný. Záleží na složení poroty a tak dále. Ocenění o tom filmu zas až tak moc neříká. Nejdůležitější je, podle mě, vztah autora k hotové věci.

Co vás na vaší práci nejvíce baví?

Vždycky mě baví začátek a pak konec. Baví mě začít točit, ale když se to komplikuje, tak mě to nebaví. A taky mě třeba baví, když už na samém konci vím, co si musím dotočit. A stejně tak ve střihu.

Na závěr nám to nedá nezeptat se na poslední Tajnou knihu vaší matky. Věděla jste, že se chystá něco podobného zveřejnit? Konzultovala to s vámi?

Konzultovala. Tu knížku jsem četla, byla jsem zrovna ve Francii. Máma mi říkala, že má strach, že se toho chytne bulvár. A já, jak jsem byla úplně odtržená od zdejší atmosféry, jsem jí řekla, že to je přeci super knížka, že by ji vydat měla. Vůbec mi nedošlo, že by se mohlo něco takového stát. Nejhorší mi ale připadalo, jak se projevila česká mediální kultura jako celek. Zmínila jsem bulvár, ale je potřeba říct, že jako bulvár o této kauze informala i takzvaná seriózní média jako Reflex a Lidové noviny. To mě opravdu překvapilo.

Ovlivňuje situace kolem Tajné knihy nějak vás nebo vaši sestru?

Ta doba byla těžká, hlavně pro mámu i pro nás. Média se totiž snažila kontaktovat celou rodinu. Berenika se na to jako herečka musí připravit, je to vlastně součást její práce, ale já s tím nechci mít nic společného.

Lenka Jandíková,
Šárka Tycarová
a Stáňa Kožnarová
ZŠ Kladruby

ROBOTOVY
1504/17/10

cooltour

10

PODNIKAVÁ MODELKA

Redaktoři ze ZŠ Kladruby

Dnes se splnil můj sen – budu MODELKA! Svět mi bude ležet u nohou. Po téhle soutěži se nabídky jen pohnou...

...cestování, exotické země, nové zážitky...

A: „Uf, to byl tedy den, jsem příšerně utahaná.“
B: „Mě to dnešní focení taky nějak zmohlo. Navíc mě v tom vlhku tady vůbec nedrží účes.“
A: „To mi povídej! A taky se mi rozmazává řasenka...“
B: „Vždyť si na ni dělala reklamu. Cha cha cha...“
A: „Cha cha... Ty jo, vidíš ty děti tamhle, to je strašný, pojď rychleji, ještě budou něco chtít.“
B: „Jasně jdeme, už na nás v baru čekají.“

„Možná bych těm dětem mohla napsat a poslat nějaké hračky, jsou Vánoce... No jo, hračky jsou fajn, jenže ony mají hlad. Možná by taky měly chodit do školy...“

„Jako modelka jsem hodně cestovala a viděla, jak v některých částech světa žijí lidé v podmínkách, které si nedokážeme ani představit, a proto jsem založila vlastní nadaci. Stavíme školy po celém světě! A abych pravdu řekla, konečně dělám práci, která mě opravdu baví!“

Není lehké odejít

Ve společnosti se objevuje spousta fám, které říkají, že Romové nechtějí chodit do práce a čekají, až jim v cizině přilétne holub do pusy. Lidé, kteří taková slova vypustí ze svých úst, by měli vzít do úvahy, co člověk, který se stěhuje ze své rodné země do jiné, vlastně prožívá – ztrácí tím přátele i zbytek rodiny a odchází do úplně cizího prostředí, kde nikoho nemá ani nikoho nezná.

Plat lidí, kteří jsou kolem mě, zhruba dosahuje deseti tisíc korun. Malý podnájem, do kterého se rodina vejde jen taktak, stojí od sedmi do deseti tisíc. Dejme tomu, že tak rodině zbude pět tisíc na měsíc i s vedlejšími příjmy. Musí vystačit na jídlo, hygienické potřeby, popřípadě benzín nebo městskou dopravu pro děti. Když má rodina malé miminko, připočtete k tomu peníze na sunar, plenky, dudlíky nebo flašky. Rodina má tak problém vyjít do příštího měsíce a musí se denně dívat do tváře svým dětem, které jsou na tom všem bité.

Někteří takový nedostatek peněz řeší přivyděláváním si na černo, aby mohli rodině dopřát to, co si zaslouží. Objevují se i případy, kdy lidé odcizí různé kovy, jen aby zaopatřili rodinu. Samozřejmě tím ale nechci obhajovat ty, kteří kradou železo kvůli tomu, aby získané peníze naházeli do automatů. Většina Romů, kteří odcházejí do nových zemí, tam nelétají proto, že si myslí, že budou brát podporu a mateřské jen tak zadarmo. Odchází, protože sami vědí, že tam práci seženou, aniž by jim v cestě stály předsudky. Pracují třeba jen za minimální mzdu, ale pro některé rodiny je přeci jen snazší, pokud berou výplatu týdně, než jednou za měsíc.

Samozřejmě jsou i tací Romové, kteří si myslí, že jsou peníze v cizině zadarmo. Ti tam ale také moc dlouho nevydrží.

Blešák

Pokoutné stánky plné zaprášených skvostů, lomoz, smích a diskuse nad objevnými kousky. Staré panenky po babičce, zachovalé retro oblečení, popraskané houpací křeslo nebo staré desky a videokazety. To vše patří k neopokovatelné atmosféře bleších trhů, míst, která dotváří kolorit mnoha evropských měst.

Nadělil ti Ježíšek pod stromeček něco, co se ti nelíbí, co už máš nebo se ti to prostě nehodí? Nevadí! Může se hodit někomu dalšímu. Navštiv náš úspěšný Blešák!

36

Nabídka č. 36

Plechová krabička tvaru červeného sportáku vhodná pro ukrytí nejrůznějších pokladů, 20 x 10 cm, výměna za cokoliv

37

Nabídka č. 37

CD známé české zpěvačky Anety Langerové Dotyk, výměna za jiné CD

Zapoj se!

Jak směřovat ve VOĐORI blešáku?

1. Vyfoť cokoli, co nabízíš k výměně (oděv, doplněk, knihu, CD, budík, tašku, ...).
2. Napiš doprovodný text a udej důležité informace pro čtenáře (velikost oděvu, stáří věci, funkčnost, apod.).
3. Fotku s textem a upřesněním, co požaduješ výměnou, nahráj prostřednictvím elektronického formuláře na webu www.romanovodori.cz do rubriky Blešák (zařadíme ho do pořadníku a uveřejníme v časopise a na webu).
4. Sleduj aktuální nabídku dalších účastníků Blešáku.
5. Najdeš-li to, co hledáš, zarezervuj si to jednoduše on-line přímo v nabídce blešáku.
6. V tuto chvíli začíná naše práce – spojíme se s tebou a osobou, s níž chceš směřovat, zprostředkujeme dohodu.
7. V případě oboustranného zájmu obě osoby pošlou své věci na poštovní adresu sdružení ROMEA (Žitná 49, Praha 1, 110 00 – obálka označená heslem „Blešák“).
8. Jakmile dojdou věci od obou stran, rozešleme je novým majitelům, u nichž vyměnná věc začne žít svůj nový život.
9. Jediné, co zaplatíš, je poštovné za doručení tvé věci na naši adresu.

Navštiv stránky Blešáku

www.romanovodori.cz/blesak

Většina Romů často ale ze své vlasti odlétá kvůli špatným zkušenostem. Já bych právě tímto článkem chtěla poukázat na to, že život není tak lehký a odchody Romů do ciziny nejsou jednou velkou radostí. Kdo si to myslí, mýlí se. Není jednoduché nechat ve své zemi jen tak kus života, ať už špatného, nebo dobrého. Už vůbec není lehké opustit většinu své rodiny, jako jsou rodiče, sestry, bratři. Když tu ale někdo se svou rodinou spíš přežívá, než žije, pak ten pohled na usmívající se tváře vlastních dětí v místě, kde si můžete dovolit dopřát jim to, na co byste jinak nikdy neměli, za to stojí.

Marie Demeterová
ZŠ Vašatova, Kladno

ROMOVÝ
TRH
12

blešák

Think different. Think different. Think different. Think different.

Think different.

Odvaha odlišovat se

Není snad cennější vlastnosti než být originální. Svou originalitu přesto málokdo využije. Proč?

Touha zapadnout do kolektivu je mnohdy silnější než ta, která by nám mohla přinést něco „užitečnějšího“. Neznám člověka, jenž by si nepřál být někým výjimečným, stát se slavným pro to, kým doopravdy je. Avšak v realu se snaží většina z nich naopak schovat za stínem jiných. Radši promarní ohromnou šanci jen proto, že chtějí patřit do nějaké party. Jenže, jak se říká, bere vás parta opravdu takové, jací jste?

Vím, jak je kolikrát těžké nebát se vystoupit z řady. I tak, chce-li člověk jednou alespoň něco znamenat, neměl by se bát ukázat své pravé já. Podobné chvíle také zažívám. Mnohdy bych raději schoval křídla a v bezpečí se hřál mezi lidmi, kteří mě berou „takového, jaký jsem“, respektive milují někoho, kdo jim nemůže být hrozbou. Okolí vám navíc stále podsouvá, jak může mít odlišnost negativní vliv. Nejdříve vychvalují novodobou společnost za schopnost přijmout jakékoliv lidi, poté vám radí, abyste zůstali v partě, kde je zapotřebí jistá dávka sebezapření. Čemu tedy věřit?

Popravdě neznám hezčí místočko, než to na výsluní v bandě lidí, kterou každý zbožňuje. Ale ani sláva není věčná, neboť časem společnost hodnotí právě ty originální zástupce, kteří neváhali a udělali krok vpřed. Proto si nejčastěji volím cestu poněkud trnitější, zato s poklidným koncem plným radosti. Jednoduše řečeno – lepší být nenávi-

děn za to, kým jste, než být milováni za to, kým nejste (to jsem našel na FB). Hlavní je neřešit okolí plné závisti, jelikož právě ono vám na jednu stranu může pomoci, na druhou vás ale i s vaší snahou může srazit na kolena. Ocenění za statečnost nemusí přijít hned. Ale jisté je, že jednou přijde. I já udělal nespočet věcí, které by lidé kolem mě nikdy neprovedli. Dokola mi ukazovali jen stinné stránky originality. V ničem neviděli budoucnost a vše jim připadalo nezajímavé. Už tehdy jsem začal jistě komentáře ventilovat a žít si svůj vlastní život. Byl to krok velmi dobrý a doteď ho považuji za skvělé rozhodnutí, jedno z nejlepších. Když totiž sklízím pochvalu a obdiv, hřeje mě cosi u srdce. A proto ani vy nečekejte. Nikdy není pozdě a i vy můžete zanechat svou stopu.

Josef Vilda
Gymnázium Tanvald

Think dif

Think different.

Think different. Think differ

Think different. Think dif

redakce

13

ROMANO
KOBORI

Vím, kam patřím

Jsem obyčejná holka jako každá jiná. Každá holka má jiné záliby. Mám ráda hlavně holčičí věci – například kosmetiku, oblečení, drby, písničky, kluky a spoustu dalšího.

Myslím si o sobě, že jsem stydlivá a sympatická. Druzí si o mně myslí něco jiného, že jsem sice sympatická, ale ukecaná holka. Mně to vůbec nevádí, protože mají vlastně pravdu. Jsem někdy ukecaná, ale která holka není? Jsem jiná než většina lidí, protože jsem Romka. Ale nevádí mi to, spíš jsem za to ráda.

Romové a Češi jsou odlišní, mají jiné zvyky. Romové jsou například hodně pověřiví. Věříme prostě všemu, co vidíme a slyšíme. Když nám třeba někdo odejde do nebe, musíme dát do koupelny vodu, mouku, sůl a ručník, aby se mohl duch mrtvého umýt a odešel čistý. V tu dobu ještě celá rodina u zemřelého drží vartovány. To znamená, že se celá rodina u toho nebožtíka sejde, vzpomínají na něj a všichni společně pláčou. Nesmí se ale zpívat ani poslouchat hudba. Rodina se musí domluvit, co mu dají na jeho poslední cestu do hrobu. Musí to být věci, které měl rád, aby mu nechyběly. Tohle je velmi starý romský obyčej. Ale stále ho dodržujeme. I takové věci jsou součástí mého života. Taková jsem já.

Jaký mě čeká život? Co bude dál? Já si chci najít pracovitěho a starostlivěho manžela, chci mít vlastní rodinu. Vůbec nechci mít život, jaký mají moji rodiče. Žili spolu sedmnáct let a najednou se to všechno rozpadlo, pořád se hádali. A teď spolu nežijí. Takový život já mít nechci. Ještě nevím, jak to všechno bude, protože jsem hodně mladá. Možná to bude všechno úplně jinak. Teď jen vím, kam patřím.

Markéta Kršková
ZŠ Chanov

Najdeme sami sebe!

Když se řekne „hledání sama sebe“, představím si devátou třídu, jak se musím rozhodnout pro nějakou školu. Znamená to pro mě, že se v něčem musím vidět, ať už je to škola, práce nebo rodinné zázemí.

Takové hledání nás však neprovází jen ve školním věku, potykáme se s ním po celý život. Nejde o to, jestli jsme mladí nebo staří, v každém věku si musíme připomenout, v čem vynikáme, a nesmíme na to zapomenout. Pro mě je tedy hledání sama sebe o tom, že si musíme uvědomit, co ještě chceme v životě dokázat a v čem vynikáme. Například Karel Gott – vyučený elektrikář – se našel ve zpěvu a už pár desítek let se jím živí. Našel tedy sám sebe a díky tomu dokázal mnoho věcí. Zamysleme se tedy nad naší budoucností a představme si ji. Je práce, kterou právě děláte, nebo škola, kterou studujete, pro vás to pravé? Máte pocit, že děláte právě to, co děláte, je smyslem vašeho života? Neztrácejme naději a pouštějme se stále do nových věcí, zkoušejme i to, co se zdá nemožné, abychom odhalili svou osobnost. Najdeme sami sebe!

Šárka Tycarová
ZŠ Kladruby

Každý je něčím zvláštní

Myslím, že jsem dřív byla docela povrchní. Nevím, jestli mi to zůstalo, nebo ne, ale každopádně myslím, že jsem se hodně změnila. Dřív jsem chtěla být jako ostatní. Postupem času jsem ale přišla na to, že každý by se měl chovat a měl být takový, jaký je. Je přece každého věc, jak se obléká a jak vypadá. Podle mě by se měl každý starat hlavně o sebe, ne o ostatní. Každý si může dělat, co chce (do určitých hranic), a nikdo, koho se to netýká, by to neměl řešit. Nemám ráda, když se někdo přetvařuje nebo se snaží za každou cenu zapadnout mezi ostatní. Mám svůj vlastní názor. Někomu se ale třeba nemusí líbit, i když mě to upřímně moc nezajímá. Myslím, že by si svůj vlastní názor měl vytvořit každý a nikomu by nemělo vadit, že je jeho názor od ostatních odlišný. Každý – i já – je něčím zvláštní. Nikdo by se za to neměl stydět. Všichni dělají chyby, a i když si toho nejsou vědomi, mohou zraňovat ostatní. Lidé by si měli, pokud je to jen trochu možné, odpouštět.

Tereza Vaněčková
ZŠ Národní, Prachovice

ferent.
ent. Think different.
Think different.

14
RODINA
1500000
14

téma

Příběh je založen
na skutečné
události.

Osudový koktejl

redakce

15

ROMAN
KOŘOŘI

Byl letní sobotní večer. Slunce pomalým tempem zapadalo za nazelenalé vrcholky Jizerských hor. Příprava na diskotéku v nedaleké vesnici byla v plném proudu, srdce mi nadšením silně bušilo, jako by se mi v hrudním koši proháněl rozbouřený elektrický vláček. Ale i přes to se mi svaly stahovaly napětím a nervozitou. Křeče jsem bez zájmu ignorovala. To jsem v tu chvíli neměla ani páru o tom, jak bude pro účastníky dnešní noc tragická. A pro mou kamarádku osudová.

Začátek probíhal téměř bez problémů, až na pár konfliktů – například mezi mladým chlapcem, jenž ohmatáváním obdivoval křivky bohužel zadané dívky, a rozzuřeným svalnatým kulturistou, na němž nebyla vidět ani špetka tuku, ani půlhodina prosezená u televize s pytlíkem bramborových chipsů. Naopak měl paže jako obrovské bochníky chleba. Je smutné dívat se na „ubožáky“, kterým ego dosáhne výše než vrcholu Eiffelovy věže i přesto, že se vzhledově řadí k úchylům, kteří ve mně vzbuzují odpor.

Zábava začala ve chvíli, kdy se dva lidé houpavým krokem přemístili od neonem lemovaného baru na taneční parket obřích rozměrů. Jedna z osob mi byla velice povědomá. Tmavé, dlouhé, diamantově lesklé vlasy se jí plazily po ramenou a s každým točivým pohybem se zastavily o obličej. Nemýlila jsem se. Nina se na parketu hýbala a kroutila jako kobra v proutěném košíku. Ve společnosti byla velmi oblíbená. Holky ji ve všem obdivovaly. Kluci Nině téměř padali k nohám, aby jim dala šanci pozvat ji do kina. Obličej měla jemný, jen slabě se jí rýsovaly lícní kosti, oči mívala silně zvýrazněné černým kajalem. Zato její postava vypadala jako dvakrát přeložený vítr. Byla malinká, byť na vysokých podpatcích se lidem dívala vzpříma do očí. V tu chvíli mě napadlo, když už je parket skoro zaplněný a hudba nehraje jen pro sloupy a křesla, že bychom se mohli s partou mých spolužáků ze základní školy přidat do hloučku na pohled velmi aktivních teenagerů. Barevné lasery, které mě sekundu po sekundě oslňovaly, mi dovolily zavřít oči a topit se v úžasně euforii. Nevěděla jsem, zda spím či bdím, ale v té chvíli jsem se nemohla toho skvělého pocitu nabažít.

Vtom mě z polosnu vytrhlo hlasité plesknutí. Šlo z místa, kde tancovala Nina s kamarádkou. K mému překvapení už nebyla s kamarádkou, ale s neznámým klukem, který ji nejspíš vyzval k tanci. Napadlo mě, že to byl asi někdo z jejich přátel. Nebo spíš ne-

přátel, když mu vrazila facku, která by probudila i mrtvého. Naštvaně odešel. Ona se pousmála a mávla nad vším rukou. Bylo jí to jedno. V atmosféře bylo najednou cítit něco nepříjemného, co každého z nás krotilo. Opuštěná Nina po pár minutách odešla k baru pro svůj oblíbený drink. Chlapec k ní přišel znovu. Nejspíš ji prosil o slitování, ale ona bezohledně práskla skleničkou o stůl. Cuba Libre se v nádobě houpalo sem a tam, vypadalo to, jako by mělo každou chvíli přetéct. Nijak mě jejich konverzace nezaujala, nezajímala jsem se o to, jaké účty si spolu vyřizují. Jediné, co mě znepokojilo, byl chlapcův výraz ve tváři. Byl tak škodolibý, až mi z toho přeběhl mráz po zádech. A znovu začaly křeče ve svalech. Kamarádi mě zvali na parket, ale já jsem bolestí ani nemohla vstát. I proto jsem opustila myšlenku na spor mezi Ninou a neznámým klukem.

Zpadli jsme mezi poloopilé lidi. Všichni jsme měli skvělou náladu a já si pomyslela, že tohle bude moje nejlepší noc v životě. Dostavila se další dávka euforie, na které jsem byla doslova závislá. Tanec je zkrátka droga. Droga, které odolá málokdo. Jednou začneš a nechceš skončit. Tahle droga nikomu nikdy neublíží. Hlasivky jsem měla od věčného pokřikování v nelidském hluku vyřvané, v krku se mi dělalo sucho. Měla jsem pocit, jako bych běžela po poušti, kde nebylo ani živáčka, a dno mé láhve zelo prázdnotou. Fata morgana mě dohnala. Nenašla se ani kapka vody. Najednou jsem se probudila ze snění. Probral mě pád skleničky nedaleko mě. To se stávalo poměrně hodně často, že někomu omylem upadla sklenička s pitím. Ale po roztříštění střepů a dunivě ráně následoval křik děvčete. Začal se tvořit kruh. Šla jsem se podívat, co se stalo. To, co jsem uviděla, mě málem srazilo na kolena. Nina se svíjela v křečích na podlaze, klepala se a z úst jí tekly sliny. Oči měla protočené, jako by se jí zmocnil ďábel. Nikdo k ní nepřiběhl. Nikdo se ze samého šoku neodvážil zakřičet dvě slova „Zavolejte záchranku!“, která by

jí mohla zachránit život. Ale dočkali jsme se. Poklekl k ní muž a začal ji uklidňovat. „To nic není, to bude dobré.“ Reagoval ale příliš optimisticky. Nebylo jí pomoci. Po příjezdu záchranné služby Nina umírá na zástavu srdce.

Čekali jsme před budovou. Každá minuta nám připadala, jako bychom tam stáli už hodiny. Bylo mi úzko. Člověk nedokáže unést pohled na umírajícího. Jako parta a blízcí přátelé jsme za Ninu drželi minutu ticha.

Toxikologické vyšetření kriminalistů ukázalo, že se jednalo o neznámou látku, která v jejím krevním oběhu kolovala. Uvědomili jsme si, že jí někdo něco musel přimíchat do pití. A mně prolétlo hlavou jediné. Ten kluk. Jeho škodolibý výraz ve tváři. Vše do sebe zapadá jako částičky puzzle.

Po dokonalém vrahovi nezůstalo ani stopy. Doslova se vypařil. Měl to dobře propracované. Nikdo se nikdy nedozví, kdo to vlastně udělal. Možná jsem to věděla jen já. Ale měla jsem strach něco vyrazit. Obvinít člověka, který možná ani nic neprovedl. Po vyšetření se všichni se zvláštním pocitem na duši začali vracet domů. Báli se, co je potká. Měli strach se k někomu přiblížit i přes dosavadní vzájemnou důvěru. Nikdo nevěděl, kdo to udělal.

Pátrání bylo ukončeno. Nastalo hrobové ticho a dostavily se další křeče. Z nejistoty, že to v životě může potkat i mě. Že každý večer strávený na diskotéce může být mým posledním. Krutost lidí je neovlivnitelná.

Jsou dny, kdy se na Ninu vzpomíná dobře. A jsou také dny, kdy pod tíhou vzpomínky na ten smutný večer máme strach chodit do společnosti a důvěřovat lidem.

Hana Klaciková
SUPŠ, Jablonec nad Nisou

ROBOTOVY
15.10.2016

redakce

16

Nozem do bricha

4. díl seriálu
o Krvavé Mary

Dnes byla na dívčích záchodech nalezena mrtvá dvanáctiletá dívka. V ruce svírala vzkaz psaný morseovkou: JSI NA RADE! Mě i Danu to dost vyděsilo!

O přestávce jsme to samozřejmě hned řekly klukům. Tentokrát jsme se společně dohodli, že se sejdem u Dany. Po škole jsem tedy šla rovnou k ní. Zatímco byli kluci v knihovně, my dvě jsme hledaly na počítači. Našly jsme hodně zajímavou informaci. Taková zjevení, jako je právě Krvavá Mary, jsou často duše osob, které měly na svědomí tak špatné skutky, že se nemohou dostat na onen svět, prostě do nebe.

K večeru k Daně dorazili i kluci, celí rozrušení, protože prý našli něco důležitého. Koukaly jsme na ně několik vteřin. Pak nám ale došla trpělivost a křikly jsme na ně: „No tak se už vymáčknete!“

„Asi po nás jde!“ vypadlo z Mirka.

„Jak to myslíš, že po nás jde?“ vyjela na něj Dana.

„No prostě nás chce k sobě do hrobečku, aby jí nebylo smutno,“ shodila jsem tu vypjatou situaci. V kuchyni u posezení nad hrnkem s čajem jsme se

potom shodli, že to musíme nějak vyřešit, nějak její kletbu zlomit.

„Víte, kdo byla ta holka, kterou našli na záchodě?“ zeptala jsem se kluků.

„No, Bítá. Nikola Bílá,“ odpověděl Mirek.

Mně s Danou tahle holka nepřipadala tak úplně v pořádku, protože poslední dobou usínala ve škole. Šlo poznat, že toho doma asi moc nenaspala. Z batohu jí navíc jednou, když běžela na oběd, vypadl kříž. No, kdo ví, co to mělo znamenat...

Když jsem se po naší bojové schůzi vydala od Dany domů, bylo asi tak půl osmé a už se stmívalo. Ve chvíli, kdy jsem procházela Březovou ulicí, jsem měla nepříjemný pocit, jako by mě někdo sledoval. Jakmile jsem se otočila, stála tam MOJE MÁMA (!!!). Hledala mě u Dany a ta jí řekla, že jsem už odešla.

Když jsme dorazily domů, byla už venku pořádná tma. Bylo něco po osmé. Šla jsem si radši lehnout, protože jsem byla úplně vyčerpaná a další den mě čekala písemka z matiky.

Už už jsem usínala, když v tom mě probudil řev pod oknem. „Haloooo! Tak dělej! Otevři!“ Otočila jsem klíčkou a vyklonila jsem se z okna. Venku stála – a byla dost velká zima – Dana jen v tričku. Aniž bych se na cokoliv zeptala, běžela jsem otevřít dveřím, ve kterých jsem stála jen v noční košili.

„Co se stalo, Dančo?“

V ruce se jí zaleskl nůž! Rozmáchla se a chtěla mi ho bodnout přímo do břicha. Ráně jsem se (ani nevím jak) vyhnula a shodila jsem Danu na zem. V rychlosti jsem zabouchla dveře, zamkla znovu na dva západy a zabezpečila ještě bezpečnostním řetízkem. Pospíchala jsem do pokoje, abych se podívala z okna, protože se mi zdálo, že Dana běží ven.

Stála ale pod oknem a dívala se na mě prázdným pohledem. Z ničeho nic se změnila v zakrvácenou ženu a po pár vteřinách se vrátila do své původní podoby. Takhle tam čekala skoro čtyři hodiny. Když začal obecní kostel odbíjet půlnoc, sebrala se a se stejným prázdným výrazem odešla.

Ráno jsem se ve škole Daně radši vyhýbala. Na obědě mě ale chytila za ruku a nechápavě se zeptala: „Co jsem ti udělala?“ Popsala jsem jí, co se vlastně stalo, jak se mě snažila zabít a potom čtyři hodiny koukala ke mně do okna. Jakmile jsem se zmínila, že se na pár sekund změnila v jinou ženu, která byla od krve, celá zbledla a dostala strach.

U stolu jsem se s tím svěřila taky klukům.

„Jenom na sebe vzala její podobu. Neboj, Daně nic nehrozí!“ utěšoval mě Marek.

„No, nechci ti nahánět strach, ale myslím si, že by ses měla bát spíš ty!“ zašeptal Mirek a sáhl mi na rameno, aby mě uklidnil.

Chvilí jsem nad tím vším přemýšlela.

„Hele, kluci, neměli bychom ji někam vylákat? Pojdme se v noci sejít v našem starém bunkru! Ale až po půlnoci, aby se naši zbytečně neptali!“

Anna Eliášová
ŽŠ Ralsko, Mimoň

Usazené skupiny Romů na našem území

V minulém čísle časopisu jsme si přiblížili skupiny Romů, které na našem území kočovaly. Navzdory nepříznivé politice států a církve se Romové postupně usazovali napříč celou Evropou. My si nyní představíme ty skupiny, které žijí usazeným způsobem života na území bývalého Československa.

Slovenští Romové

Romové se na území dnešního Slovenska objevovali již od 14. století. První zmínka o jejich přítomnosti je z roku 1322. Postupem času se usadili na celém jeho území. Později, podle sčítání Romů z roku 1894, zde žilo přibližně 36 000 Romů. Jejich rodným jazykem byla romština (její takzvaný severocentrální dialekt).

Romské osady vznikaly na okrajích obcí. Mezi tradiční způsoby obživy patřila řemesla jako kovářství či košíkářství, výroba košťat, šňůrek či nepálených cihel, provozování hudby a nádeňické práce. Většinu řemesel vykonávali muži. Ženy se naopak staraly o děti a domácnost.

Ioný ale z důvodu nestálosti manželova výdělků musely často obstarávat jídlo – pracovaly proto pro místní sedláky, kteří je odměňovali zpravidla v naturáliích – potravinami, případně obnošeným oblečením. Z výčtu řemeslných služeb je patrné, že Romové měli své místo v tehdejší vesnické společnosti, jelikož obstarávali řadu výrobků nezbytných pro život obyvatel vsí. Až do druhé světové války tak byly romské osady a její obyvatelé naprosto běžnou složkou slovenského venkova. Válka však po staletí budované soužití Romů a Slováků výrazně proměnila a nenávratně narušila – řada diskriminačních opatření zhoršila životní podmínky Romů, část Romů se ocitla v pracovních táborech a někteří byli zavražděni při pronásledování partyzánů v reakci na Slovenské národní povstání. Vyskytly se však i případy, kdy se starostové místních Romů jakožto svých dlouholetých sousedů zastali.

Po válce byla situace na Slovensku zoufalá. Poválečná obnova státu, postupný rozvoj těžkého průmyslu a náborové akce přivedly do českých průmyslových center, zemědělských závodů či pohraničních obcí značné množství Romů ze Slovenska.

Za muži, kteří pracovali jako nequalifikovaní dělníci, přicházely i jejich rodiny. Pro většinu příchozích Romů se území dnešního Česka stalo domovem. Jelikož cílem majority nebylo Romů poznat či začlenit do společnosti, ale „převychovat“, začaly se úřady zabývat takzvaným řešením cikánské otázky. Romové byli označeni jako kulturně zaostalé obyvatelstvo a cílem komunistického režimu bylo odstranit jejich kulturu, tradice i jazyk.

Dnes tvoří zhruba 80 % celkového počtu Romů žijících na území České republiky.

Maďarští Romové

Maďarští Romové žili usazeným způsobem života v oblastech jižního a jihozápadního Slovenska, které jsou osídleny maďarskou minoritou. Za maďarské Romy jsou označovány ty skupiny, které oproti takzvaným slovenským Romům hovoří *-ahi* dialektem (jihocentrální dialekt romštiny) nebo Romové, jejichž mateřským jazykem se stala vlivem okolí maďarština.

Maďarští Romové prosluli hlavně jako hudebníci, v období existence Uherska hrávali maďarským šlechticům. Mezi další profese patřilo kovářství, košíkářství či výroba košťat. Postupem času se některé rodiny začaly věnovat obchodu se zeleninou, kterou kupovaly od sedláků a rozvážely ji po městech.

Druhá světová válka znamenala pro některé romské muže odvod a boj na ruské frontě. Těsně před koncem války se k těžkým časům romských rodin přidaly plánované přesuny Romů do koncentračních táborů. Po druhé světové válce maďarští Romové, stejně jako slovenští, odcházeli za prací do Čech. Ti, kteří hovořili maďarsky, se mohli vzápětí setkat se snahou úřadů vykázat je ze země, protože byli považováni za cizí státní příslušníky. Asimilaci se ti, kterým bylo umožněno zůstat, stejně jako všechny ostatní skupiny Romů u nás, v období komunismu nevyhnuli. Z celkového počtu Romů na území Česka tvoří přibližně 10 % Romů maďarských.

Moravští Romové

Koncem 17. století se také na Moravě začaly usazovat první romské rodiny z Uher, a to díky některým šlechtickým rodům. Hrabě Kounic na své uherskobrodské panství povolal rodinu romského kováře Štěpána Daniela, který zde vyráběl doplňkový kovářský sortiment. Postupně se Romové usazovali i v dalších oblastech jihovýchodní Moravy. Rodiny však musely přerušit styky s Romy kočujícími tehdy danými oblastmi a byly nuceny přizpůsobit se v mnoha ohledech majoritě. Ne vždy byl proces usazení dobrovolný a snadný. Nicméně dle soupisu z roku 1783 už žilo v okolí Uherského Brodu a Uherského Ostrohu téměř sto Romů ve 23 rodinách.

Přes neúspěšné snahy Marie Terezie a jejího syna Josefa II. o nucené usazení vybraných romských rodin na Moravě usilovali na počátku 19. století někteří Romové spontánně o usazení v přibližně třiceti moravských obcích a o získání domovského práva. Na okrajích obcí či sporných katastrálních územích postupně vznikaly romské osady, v každé z nich žilo několik desítek osob. Největší byly v Brně-Černovicích, Strážnici, Bohusoudově, Oslavanech, Bojkovicích, Luhačovicích a Svatobořicích. Některým moravským Romům se postupně podařilo zlepšit vztahy s obcí, více se začlenit do jejího společenství, mnohdy ale za cenu částečné či úplné integrace – splynutí s okolní majoritou. Tito Romové se živilí především kovářstvím, obchodem s koňmi, podomním prodejem, hudební produkcí, později od rozmachu průmyslu a úbytku zájmu o řemesla pak nádenickou prací a obchodem s dobytkem. Z této skupiny Romů pak například pocházel první romský vysokoškolák JUDr. Tomáš Holemek, který studium práv úspěšně dokončil již ve 30. letech minulého století. Druhá světová válka, kterou přežil jen zlomek Romů na našem území, přerušila tento celkem příznivý a přirozený vývoj soužití.

ІСТОРИЯ ВІДСТАЮЧИХ ВУХ / PŘÍBĚH ODSTÁTÝCH UŠÍ

Ти – страшна українка.
Подивись на свої вушиська!
Тебе часом дома не називають
Джумбо?

Seš hnusná Ukrajinka. Podívej na ty plachtáky!
Neřikají ti doma Jumbo?

Чому я така
негарна?

Proč jsem tak ošklivá?

ЧЕРЕЗ 4 РОКИ

Мене ніхто ніколи
з такими вухами й таким
ластовинням не захоче.
Хіба що якийсь дурень.

O 4 ROKY POZDEJI

Nikdo mě nikdy nebude chtít s takovými ušima a pihama.
To by byl blázen.

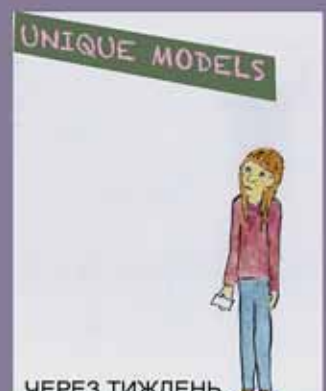
Дівчино, ви часом не модель? Ви так цікаво
виглядаєте. Прийдіть якомсь до мене в агенство.

Slečno, nejste modelka? Vypadáte strašně
zajímavě. Přijďte za mnou do agentury.

Ця жінка, певно,
збожеволіла. Яка з мене
модель? Не буду з себе
робити дурену.

Ta pani se snad pomátla.
Já a modelka?
Přece ze sebe neudělám blbku.

ЧЕРЕЗ ТИЖДЕНЬ

O TÝDEN POZDĚJI

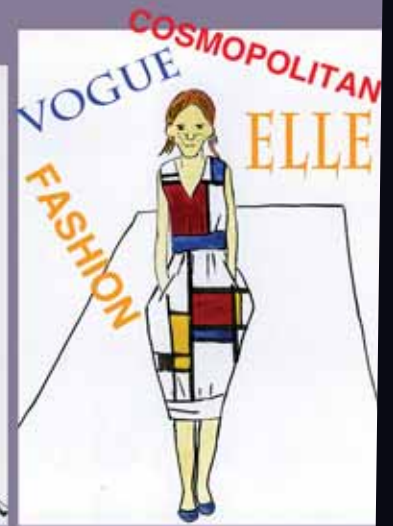
У вас просто захоплююче
обличчя! І ці оригінальні
вуха.

Máte úchvatný obličej. Ty uši
jsou naprosto originální.

Такий тип дівчат,
як ви, саме потрібен
італійському журналу
Voi!

Typ dívky jako vy právě hledá italský Vogue!

Scénář: Lukáš Houdek
Ilustrace: Laďa Gažiová
Překlad do ukrajinštiny: Alexej Sevruc